

Odpovědnost za škodu způsobenou
zvířaty v historické perspektivě

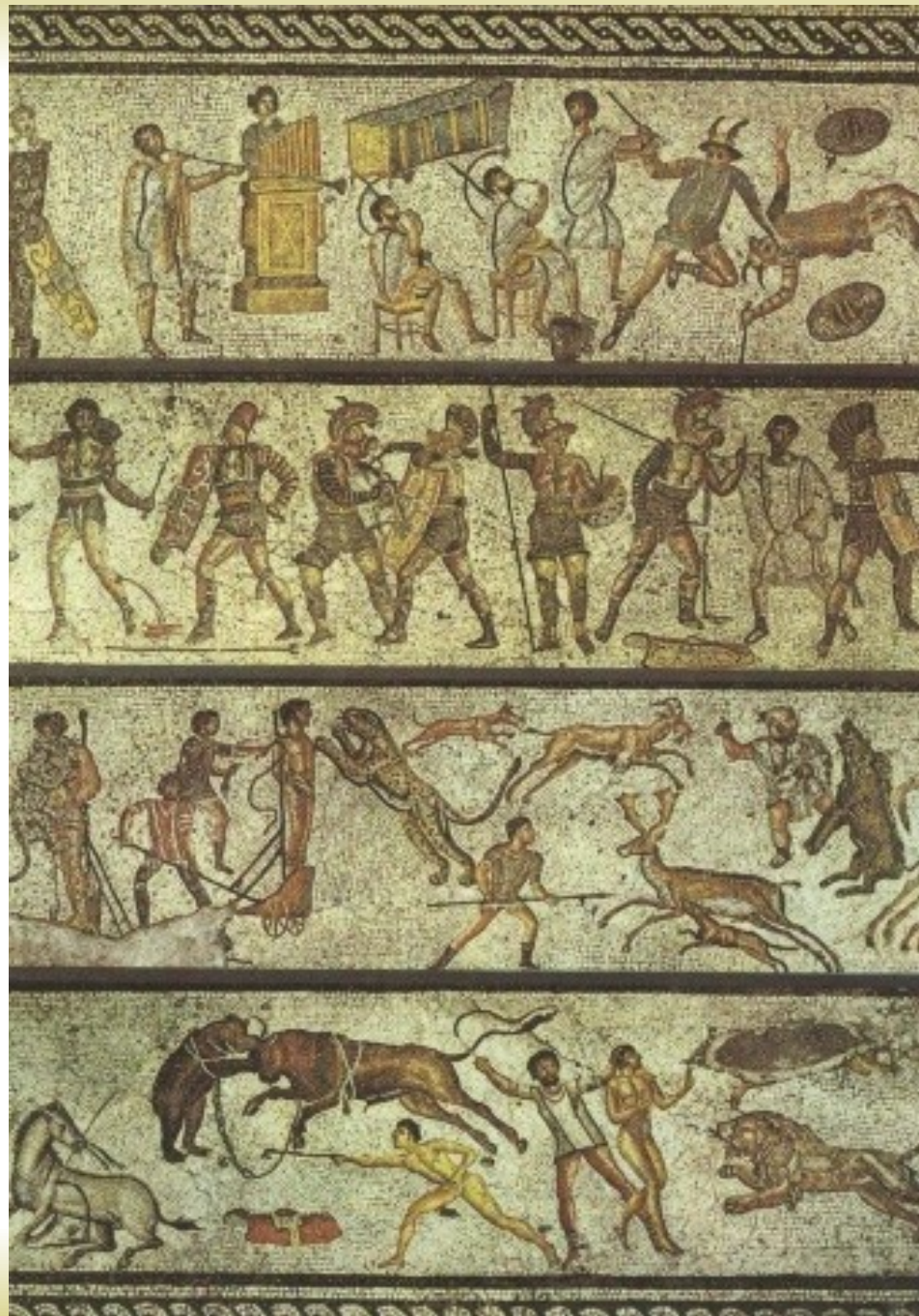

Hlavní instituty týkající se odpovědnosti za škodu způsobenou zvířaty

actio de pauperie (ze Zákona 12 desek)

edictum de feris (?)

actio Pesolania (?)

actio de pastu (ze Zákona 12 desek)

lex Aquilia → *actio legis Aquiliae* 286 př. n. l.

actio de pauperie

Ulpianus Dig. 9, 1 pr.

„Jestliže se má za to, že čtyřnohé zvíře způsobilo škodu, přísluší žaloba, která pochází ze Zákona dvanácti desek. Tento zákon stanovil, že to, co způsobilo škodu, tedy ono zvíře, musí být vydáno, anebo má být vyplacena výše škody.“

[*pr. Si quadrupes pauperiem fecisse dicetur, actio ex lege duodecim tabularum descendit: quae lex voluit aut dari id quod nocuit, id est id animal quod noxiam commisit, aut aestimationem noxiae offerre.*]

Ulpianus Dig. 9, 1, 3

Praetor říká „pauperiem fecisse“, „pauperies“ je škoda, která byla způsobena bez protiprávního skutku. Zvíře se totiž nemůže dopustit bezpráví, jelikož mu chybí rozum.

- škoda postihuje vlastníka, nikoli zvíře
- noxální charakter žaloby (*simplum* anebo *noxae deditio*)
- čtyřnohé zvíře (*quadrupes*)
- domestikované zvíře
- zvíře se chová v rozporu se svojí přirozeností (*contra naturam*)

Přibližná doba domestikace vybraných zvířat	
Druh	Doba domestikace (př. n. l.)
pes	14 000 - 9 000 let
ovce	8 000 let
koza	8 000 let
prase	8 000 let
skot	8 000 - 7 000 let
včela	7 000 let
slepice	5 000 let
holub	5 000 let
morče	5 000 let
kočka	4 000 let
kůň	4 000 let
osel	4 000 let
husa	4 000 - 2 000 let

Použitelnost *actio de pauperie* v některých kauzách dle Dig. 9, 1

škodu způsobí ...	<i>actio de pauperie</i>
dobytek, známý tím, že trká	ANO
kůň, známý tím, že kope	ANO
kůň, který byl pohlazen	ANO
kůň, který přičichne k mule, a ta zlomí nohu hospodskému pacholkovi	ANO
osel svou neobvyklou divokostí	ANO
osel přetížený nákladem	NE
pes tím, že se utrhne z vodítka	NE
pes na vodítku v obchodě kousne utíkajícího (od magistráta)	NE
pes (neuvázaný) v obchodě kousne utíkajícího (od magistráta)	ANO
medvěd uniklý z klece	NE
divoké zvíře , vyprovokované	NE
divoké zvíře vyprovokuje jiné zvíře	NE
domestikované zvíře vyprovokuje jiné zvíře	ANO
beran napadne jiného berana a sám je zabit	NE
beran napadne jiného berana a zabije ho	ANO

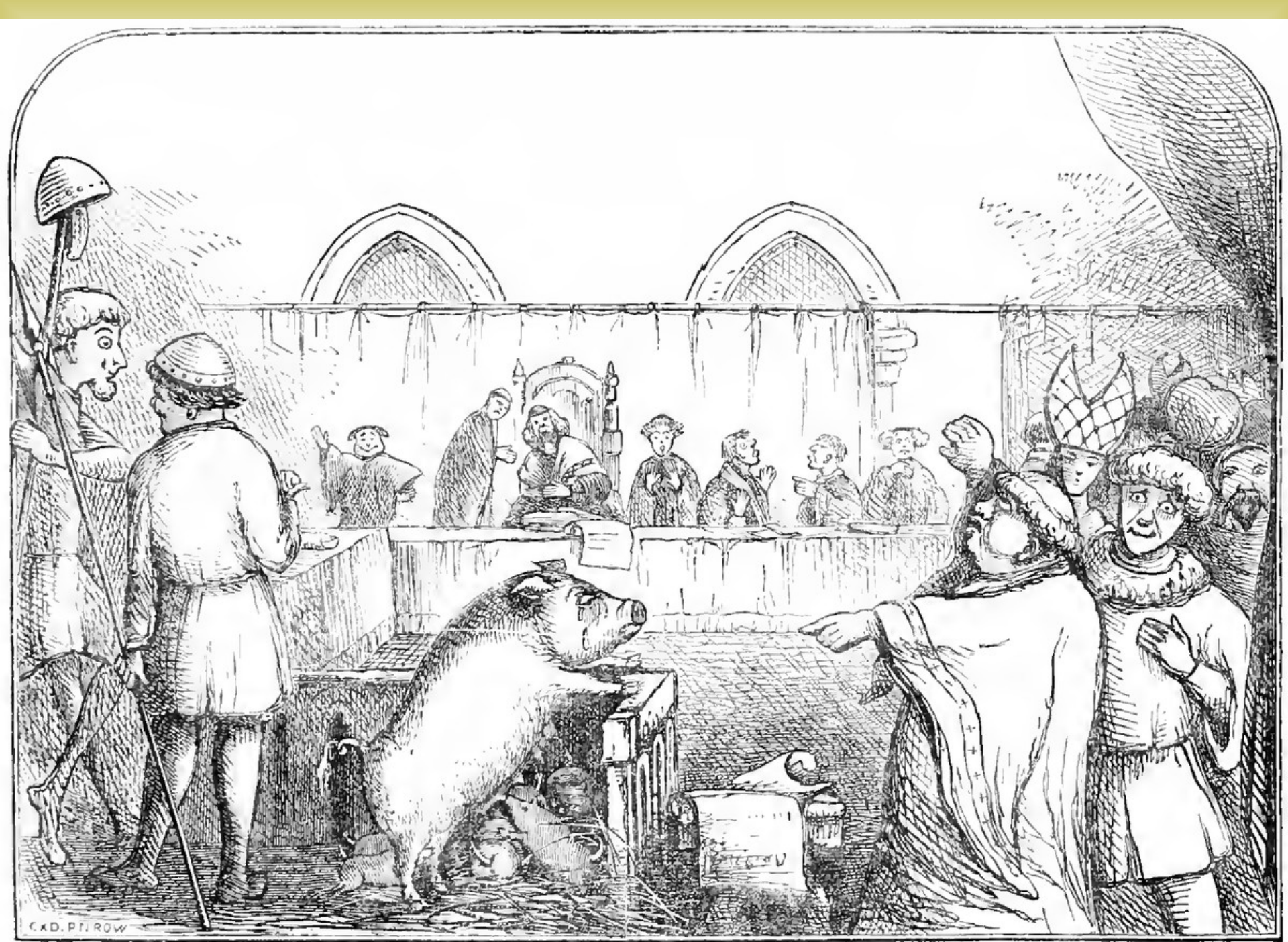
edictum de feris

Inst. 4, 9, 1

„Nakonec je třeba také vědět, že prostřednictvím ediktu aedilů je **zakázáno držet psy, kance, medvědy anebo lvy tam, kde se nachází veřejná cesta.**

Pokud to není dodrženo a je oznámeno, že byl zraněn svobodný, bude vlastník odsouzen na tolik, kolik bude soudce považovat za dobré a spravedlivé, v ostatních případech na dvojnásobek způsobené škody. Kromě těchto žalob aedilů existují také takové, které vznikají na základě škody způsobené zvířaty.“

- původně se zřejmě vztahoval pouze na psy, kance a medvědy
– později rozšířeno také na vlky, pantery a lvy
- veřejnoprávní charakter / objektivní odpovědnost
- sankce: v případě smrti svobodného 200 solidů, v případě zranění se nechávala soudci výše pokuty k úvaze, v případě škody na majetku byla pokuta *duplum*
- nepřipouštělo noxální vydání
- liberačním důvodem mohlo být vyprovokování zvířete
- edikt i *actio de pauperie* si vzájemně nekonkurovaly, ovšem pouze v případě škody způsobené psy a snad kanci

Execution of a Saw.